

Анонимизиран текст

Превод

C-192/20-1

Дело C-192/20

Преюдициално запитване

Дата на постъпване в Съда:

5 май 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Krajský súd Prešov (Словакия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

9 март 2020 г.

Ищец:

Prima banka Slovensko, a.s.

Ответник:

HD

[...]

ОПРЕДЕЛЕНИЕ

По делото, образувано по иск на ищеца **Prima banka Slovensko, a.s.**, със седалище [...] [адрес] [...] Жилина [...] [идентификационен номер], срещу ответника **HD**, [...] живущ [...] [адрес] [...] Храдиско, за заплащане на сумата от **5 083,79 EUR** ведно с лихвите и съдебните разноски, след постъпване на въззивна жалба от ищеца срещу решението на Okresný súd Kežmarok (Районен съд Кежмарок) [...] [номер на делото] от 29 септември 2019 г., Krajský súd v Prešove (Окръжен съд Прешов)

определи следното:

на основание член 162, параграф 1, буква с) от Civilný sporový poriadok (Граждански процесуален кодекс) спира производството и отправя до Съда на Европейския съюз следните въпроси:

1. Трябва ли Директива 93/13 относно неравноправните клаузи в потребителските договори (наричана по-нататък „Директива 93/13“), и по-специално член 6, параграф 1 и член 7, параграф 1, във връзка с тълкуването, дадено в решение на Съда на Европейския съюз по съединени дела C-96/16 и C-94/17, да се тълкува в смисъл, че **не допуска** правна уредба като защитната рамкова разпоредба на член 54, параграф 1 от Občiansky zákoník (Граждански кодекс), която не позволява договорът да влошава положението на потребителя спрямо законовата уредба, където при забава на потребителя при погасяването на кредита се предвиждат следните права за кредитора:

- право на кредитора на лихви за забава в размер, ограничен с правителствено постановление;
- право на кредитора на други санкции, които кредиторът може да приложи спрямо потребителя и които заедно с лихвите за забава са ограничени до размера на главницата на непогасения кредит;
- право на кредитора на обезщетение, когато претърпяната от кредитора вреда надхвърля лихвите за забава, а именно на обезщетение в неограничен размер според действителната вреда.

2. При утвърдителен отговор на първия въпрос, възпрепятства ли високото равнище на защита на правата на потребителите по член 38 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“) и член 4, параграф 2 и член 169, параграф 1ДФЕС възможността потребителят да заплати за забавата **[ориг. 2]** при изпълнение на договорни задължения фиксиранияте разходи на кредитора, а не равностойността на действителната вреда, понесена от кредитора, дори ако действителната вреда е по-малка от фиксиранияте разходи?

Мотиви

I. Фактите

1. HD издържа четиричленно семейство (партньорка и две непълнолетни деца). След раждането на децата единственият доход на HD е временна социална помощ за грижа на новородено дете (добавка за майчинство) в размер на 746 EUR месечно. Това е единственият получаван от HD доход, при това само временно до октомври 2019 г. След като престане да получава тази помощ, HD очаква да получава възнаграждение в минималния установен размер, а именно 550 EUR.
2. HD не може да изплаща заеми, разходите по които са в размер на около 500 EUR месечно. За да уреди дълговете си, взема нов кредит от дружеството Prima Banka Slovensko, a.s. (наричано по-нататък „банката“), който е предмет на настоящото производство. На 17 юни 2016 г. банката отпуска на HD потребителски кредит в размер на 5 700 EUR (наричан по-нататък

„кредитът“) с лихва от 7,90 %, а HD се задължава да погаси кредита на 96 месечни вноски по 80,68 EUR.

3. HD извършва плащания по кредита до август 2017 г., а през септември 2017 г. плаща само част от вноската. Плаща общо 1 162,60 EUR, от които банката приспада 616,21 EUR от [главницата] на кредита.
4. На 28 декември 2017 г. поради неизпълнението на договора банката обявява кредита за незабавно изискуем (default). Тя уведомява HD, че трябва да погаси целия кредит наведнъж, а след това предявява съдебен иск срещу HD за заплащане на:
 - I. непогасен остатък от главницата — 5 083,79 EUR,
 - II. непогасени лихви за периода до обявяване на кредита за незабавно изискуем — 137,80 EUR,
 - III. лихви за забава за периода до обявяване на кредита за незабавно изискуем в размер на 2,21 EUR;
 - IV. наказателни лихви за забава в размер на 5 % върху непогасения остатък от кредита от 5 083,79 EUR за периода от обявяването на кредита за незабавно изискуем до пълното погасяване на остатъка от кредита;
 - V. такса за застраховка — 3,96 EUR;
 - VI. лихви за забава в размер на 5 % върху непогасените лихви от 137,80 [EUR] от обявяването на кредита за незабавно изискуем до деня на погасяването;
 - VII. **договорни лихви в размер на 7,90 % върху непогасения остатък от 5 083,79 EUR от главницата за периода от обявяването на кредита за незабавно изискуем да пълното погасяване на остатъка от кредита.**
5. Okresný súd Kežmarok (Районен съд Кежмарок, наричан по-нататък „районният съд“) уважава голяма част от иска и осъжда HD да заплати на банката сумите, посочени в точка 4, подточки I, II, III, IV и V по-горе. [ориг. 3]
6. Районният съд обаче отхвърля иска в частта по точка 4, подточки VI и VII по-горе.
7. Районният съд съответно не присъжда в полза на банката **договорни лихви в размер на 7,90 % върху непогасения остатък от 5 083,79 EUR от главницата за периода от 28 декември 2017 г. до пълното погасяване на остатъка от кредита.** Районният съд посочва, че не е присъдил тези лихви по същество, тъй като в закона при настъпване на изискуемост на вземане

(след обявяване на незабавна изискуемост) на кредитора се признава само право на лихви за забава (член 517, параграф 2 от Граждански кодекс), като това виждане било потвърдено от Najvyšší súd Slovenskej republiky (Върховен съд на Словашката република) [...] [номер на делото] и от Ústavný súd Slovenskej republiky (Конституционен съд на Словашката република) [...] [номер на делото]. Районният съд освен това отбелязва, че в друго съдебно производство с влязло в сила решение вече се е произнесъл, че идентична клауза от договор с банка, в която се предвижда заплащане на лихви отделно от лихвите за забава (наричано по-нататък „кумулирането на лихви“), е обявена за неравноправна договорна клауза, поради което на основание член 53а от Гражданския кодекс на банката е забранено да продължава я прилага.

8. Банката подава въззивна жалба срещу решението на районния съд и иска апелативният съд да ѝ присъди за периода след обявяването на кредита за незабавно изискуем, освен лихви за забава, и договорни лихви. Банката по-специално се позовава на решение на Съда на Европейския съюз (наричан по-нататък „Съдът на ЕС“) по съединени дела C-96/16 и C-94/17, в което Съдът на ЕС отбелязва целта на лихвите, която е да се възнагради използването на парите до връщането им.
9. Именно това решение на Съда на ЕС, постановено в отговор на запитвания от испански съд (C-96/16 и C-94/17), създава тълкувателна неяснота. Още повече че апелативният съд прави разграничение между, от една страна, функцията на дължимите (уговорените) лихви като цена за кредитната услуга, и от друга страна, функцията на законната лихва за забава като санкция и частично обезщетение. В сравнение с испанския правен ред Словашката република има различна правна уредба за санкциониране на длъжниците за забава при погасяване на вземане. В словашкото право ясно са регулирани елементите от приложимия режим при настъпване на изискуемост на вземане, а именно 1. лихви за забава, 2. вреди, 3. други санкции (например договорни неустойки), 4. максимален общ размер на санкциите и 5. забрана за отклонение от законовия стандарт в ущърб на потребителя.

II. Словашкото право

10. Съгласно член 54, параграф 1 от Гражданския кодекс [...] [номер на параграф] **договорните разпоредби, съдържащи се в сключен с потребител договор, не могат да се отклоняват от разпоредбите на настоящия закон в ущърб на потребителя.** Потребителят не може да се откаже предварително от правата, които са му признати по силата на настоящия закон или по силата на специални разпоредби за защита на потребителите, или по друг начин да влоши положението си с договора.

11. Съгласно член 503, параграф 1 от Obchodný zákonník (Търговски кодекс) [...] [номер на параграф] **задължението за плащане на лихва е изпълнимо заедно със задължението за връщане на използваните парични средства.** Ако срокът за връщане на предоставените парични средства надхвърля една година, лихви се дължат в края на всяка календарна година. Към момента, в който трябва да се върне останалата част от предоставените парични средства, [ориг. 4] се дължат и лихвите за тази част.
12. Съгласно член 517, параграф 2 от Гражданския кодекс „[п]ри забава при погасяването на паричен дълг **кредиторът има право да иска от длъжника освен да изпълни задължението и лихви за забава,** когато съгласно настоящия закон не е длъжен да плаща такса за забава; размерът на лихвите за забава и таксата за забава се определя с подзаконов акт“.
13. Съгласно член 519 от Гражданския кодекс **кредиторът си запазва правото да иска поправка на вредите, причинени от забавата на длъжника; в случай на забава при погасяване на паричен дълг поправка на вредата обаче може да се иска доколкото тя не е покрита от лихвите за забава или таксата за забава.**
14. Правителствено постановление № 87/1995 Zz.

Член 3

Размерът на лихвите за забава е по-висок с пет процентни пункта от основния лихвен процент на Европейската централна банка [...] [препратка към бележка под линия] в сила към първия ден на забавата при погасяването на паричния дълг.

Член 3а

(1) Когато сключеният с потребител договор е с предмет предоставяне на потребителя на парични средства, санкциите за забава на потребителя при изплащане на паричните средства не могат общо да превишават средната стойност на годишния процент на разходите, последно публикуван съгласно специална разпоредба [препратка към бележка под линия] преди изпадането в забава, с повече от 10 процентни пункта годишно и същевременно не могат да надхвърлят трикратния размер на лихвите за забава, предвидени в настоящо правителствено постановление; годишният процент на разходите при подобен вид потребителски кредити се счита за определящ.

(2) За санкции по смисъла на параграф 1 се считат лихвите за забава, договорните неустойки и всякакви други задължения поради забава на потребителя при изплащането на парични средства.

(3) Ако санкциите по параграф 1 достигнат размера на предоставените парични средства, последващите санкции за забава на потребителя при

изплащането на парични средства не могат да надвишават лихвите за забава, предвидени в настоящото правителствено постановление.

15. Съгласно член 53а Граждански кодекс [...] [номер на параграф], ако съдът обяви договорна клауза в потребителски договор, който се сключва редовно и на чието съдържание потребителят обикновено не оказва съществено влияние, или в общи договорни условия за недействителна, тъй като е неравноправна, или ако съдът откаже на доставчика правото да се ползва от такава клауза, доставчикът е длъжен да преустанови прилагането на такава клауза или на клауза с аналогично значение в договорите с всички потребители. Доставчикът има същото задължение и когато съдът предвид такава клауза му е разпоредил да върне на потребителя онова, с което неоснователно се е обогатил, да поправи вредата или да изплати подходяща парична компенсация. Същото задължение има и правоприемникът на [ориг. 5] доставчика.

Ш. Правото на Европейския съюз

16. Тринадесетото съображение от Директива 93/13 гласи:

„като има предвид, че законовите и подзаконовите разпоредби на държавите членки, определящи пряко или непряко условията в потребителски договори, се предполага да не съдържат неравноправни клаузи; като има предвид, че следователно не е необходимо да се включват условия, които отразяват задължителни нормативни или административни разпоредби, както и принципите или разпоредбите на международни конвенции, по които държавите членки или Общността са страна; като има предвид, че в този смисъл изразът „задължителни закони или подзаконови разпоредби“ в член 1, параграф 2 също включва правила, които според правните норми при отсъствие на други уговорки, се прилагат между договарящи се страни“.

Член 1 от същата директива гласи:

„Настоящата директива има за цел да сближи законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно неравноправните клаузи в договори, сключвани между продавач или доставчик и потребител.

Договорни условия, които отразяват задължителни закони или подзаконови разпоредби, или принципи на международни конвенции, по които държавите членки или Общността са страна, по-специално в областта на транспорта, не са предмет на разпоредбите на настоящата директива“.

Член 3, параграфи 1 и 3 от посочената директива гласи:

„В случаите, когато дадена договорна клауза не е индивидуално договорена, [тя] се счита за неравноправна, когато въпреки изискването за

добросъвестност, тя създава в ущърб на потребителя значителна неравнопоставеност между правата и задълженията, произтичащи от договора“.

„Приложението съдържа примерен и неизчерпателен списък на клаузи, които се смятат за неравноправни“.

Член 4, параграф 1 от тази директива е формулиран по следния начин:

„Без да се засяга член 7, преценката за неравноправност на дадена клауза се извършва, като се отчита характера на стоките или услугите, за които е сключен договорът, и се вземат предвид всички обстоятелства, довели до сключването му, към момента на самото сключване, както и всички останали клаузи в договора, или такива, съдържащи се в друг договор, от който той произтича“.

Съгласно член 6, параграф 1 от Директива 93/13:

„Държавите членки определят изискването, включените неравноправни клаузи в договори между потребители и продавачи или доставчици да не са **[ориг. 6]** обвързващи за потребителя, при условията на тяхното национално право, и че договорът продължава да действа за страните по останалите условия, когато може да се изпълнява и без неравноправните клаузи“.

Член 7, параграф 1 от посочената директива гласи:

„Държавите членки осигуряват, че в интерес на потребителите и конкурентите, съществува подходящи и ефективни мерки за предотвратяване на употребата на неравноправни клаузи в договори, сключени между потребители и продавачи или доставчици“.

Член 8 от същата директива гласи:

„Държавите членки могат да приемат или да запазят в сила по-строгите действащи разпоредби, които са в съответствие с Договора, в областта на настоящата директива, с цел да осигурят максимална степен на защита за потребителите“.

В точка 1, буква д) от приложението към тази директива при изброяването на договорните клаузи, посочени в член 3, параграф 3, се отбелязват клаузите, които имат за предмет или резултат налагането на **„условие, според което от потребителя се изисква да изплати неоснователно висока неустойка като компенсация, когато не изпълни задълженията си“**.

IV. Преюдициалните въпроси

По първия въпрос

17. По словашкото законодателство кредиторът има спрямо длъжника (включително длъжниците с качество на потребители) право на лихви за забава, чийто размер се определя от правителството с постановление в зависимост от състоянието на икономиката [вж. забележка 1 в края на документа]. Ако обаче кредиторът понесе вреда, превишаваща по размер лихвите за забава, той има право и на обезщетение. Ако кредиторът понесе вреда, правото му на обезщетение не е законово ограничено. Единственото ограничение са рамките на действителната вреда. **Законът обаче изисква от вредите да се приспаднат лихвите за забава, които изпълняват функцията на минимално фиксирано обезщетение, но пък фиксираният характер (на лихвите за забава) се допуска, тъй като правната фигура на лихвите за забава същевременно изпълнява и функцията на санкция.**
18. Запитващата юрисдикция отбелязва, че кредиторът се ползва с посочените в предходната точка свои права по силата на закона, тоест дори и да не са уговорени. Законът съответно гарантира на кредитора, че при забава на потребителя вредата ще бъде поправена **изцяло**, като обаче по отношение на потребителите забранява с договора правното им положение да се влошава.
19. Освен на правата, произтичащи от законово ограничения механизъм за санкциониране и обезщетяване, банката обаче се позовава на решение на Съда на ЕС по съединени дела C-96/16 и C-94/17 и прилага договорни лихви успоредно с лихвите за забава, твърдейки **[Ориг. 7]** че лихви се дължат до връщането на парите. Това се подкрепя от виждането, че длъжникът използва парите и съответно трябва да плаща лихви. В това отношение възниква тълкувателен проблем, който кара запитващата юрисдикция да отправи преюдициалния въпрос.
20. Ако потребителят не върне парите, несъмнено ще трябва да понесе разходите, свързани със забавата. Както запитващата юрисдикция вече отбелязва, словашкото право признава на кредитора и право на **пълно** компенсиране на разходите, свързани с невръщането на парите, както и право на санкциониране (лихви за забава). Договорните лихви за използването на парите обаче представляват **цена за услугата**, а словашкият законодател само при един вид договор урежда задължението за заплащане на цената на продукта и след изтичането на уговорения срок, а именно при договора за наем на движима вещ за стопанска дейност [вж. забележка 2 в края на документа].
21. При заемите Гражданският кодекс не предвижда изрично възможност за заплащане на цената за услугата и след изтичането на уговорения период за използване на парите. Отделно от поправянето на вредата, в правната уредба се предвижда само задължение за заплащане на лихви за забава, като

същевременно в правителствено постановление се въвежда граница на лихвите за забава. Договорните лихви не съответстват на тази законово определена граница.

22. Запитващата юрисдикция не може да подмине въпроса за последиците от кумулирането на лихви и лихви за забава и дали такова кумулиране не води до разрушаване на целия механизъм за санкциониране и обезщетяване, предвиден в националното право.
23. Кредиторът има възможност да приложи и други санкции, като например договорна неустойка, но ако всички санкции достигнат размера на самата главница по вземането, след това кредиторът вече има само право на лихви за забава [вж. забележка 3 в края на документа].
24. Словашкото законодателство съответно признава на кредитора правото на **пълно обезщетяване** за вредите, които е понесъл поради неизпълнението на договора от потребителя. Законодателството предвижда същия режим за всички кредитори по парични вземания, например по договори за изработка и за наем, аналогично на договорите за потребителски кредит и други договори. Що се отнася до лихвите за забава, Гражданският кодекс по никакъв начин не привилегирова банките и другите търговци, предоставящи заеми, спрямо останалите субекти с парични вземания.
25. **Законът забранява с договора положението на потребителя да се влошава спрямо правното положение, предвидено в Гражданския кодекс (член 54, параграф 1 от Граждански кодекс).**
26. В допълнение към предвидения в закона санкционен механизъм, който въвежда пълно обезщетяване на понесените от кредитора вреди, допълнителната тежест, а именно договорните лихви (кумулирането на лихви), несъмнено вече е тежест, която излиза извън законовата рамка и влошава положението на потребителя спрямо предвиденото в закона, а това е забранено с член 54, параграф 1 от Гражданския кодекс.
27. Ако словашката правна уредба не се вземе предвид и се изходи само от задължението за плащане на лихви в допълнение към лихвите за забава, потребителят би се оказал в крайно несправедливо положение предвид действащото право. **След едностранното [ориг. 8] обявяване на кредита за незабавно изискуем кредиторът би си запазил не само всички права, произтичащи от договора, включително лихвите, но би могъл да добави към лихвите и лихви за забава, други санкции, а също и възможността да поиска поправка на вредата. От друга страна, потребителят не би запазил никакво предимство по договора.**
28. Поради това съотношението на запазените права по договора при обявяване на кредита за незабавно изискуем би било 100:0 в ущърб на потребителя, а кредиторът в добавка към своя резултат „100“ би се

ползвал и с предимствата, произтичащи от законовия механизъм за санкциониране и обезщетяване.

29. По словашкото право банката не е длъжна да обяви кредита за незабавно изискуем. Това е единствено право на банката. Ако банката не обяви кредита за незабавно изискуем, има право на договорни лихви чак до края на периода, уговорен в договора. Почти сигурно е обаче, че ако банката обяви незабавна изискуемост, при следване на виждането на банката, незабавната изискуемост би довела до много изгоден за банката резултат, що се отнася до застъпването на лихвите и лихвите за забава. Колкото по-скоро се стигне до незабавна изискуемост, толкова по-скоро банката ще започне печели от кумулирането на лихви. Ако обаче се направи връзка между тази гледна точка и неблагоприятното и социално слабо положение на потребителя, такъв механизъм би означавал, че се влошава качеството на живот на потребителите.
30. Не може да се приеме, че стотици хиляди потребители не биха изпълнили задължението си да погасят потребителски кредити с чувство на ентузиазъм поради използването на парите, ако в резултат от забавата потребителите стигат до съдебни и изпълнителни производства, които често водят до блокиране на имуществото им в рамките на изпълнението.
31. По-скоро изглежда, че проблемът се дължи, от една страна, на неблагоприятното имуществено положение на потребителите, както се вижда и от случая на HD, а от друга страна, на неизпълнението на задължението на кредитора да анализира кредитоспособността на потребителя и с професионална грижа да обмисли отпускането на кредит според имущественото положение на последния. В това отношение при минимална проява на предпазливост банката е могла да забележи, че HD не е кредитоспособен, но тя отпуска кредита и веднага иска защита. Директивата за потребителските договори цели кредитоспособността на потребителите да бъде вземана предвид [вж. забележка 4 в края на документа].
32. Според запитващата юрисдикция предвид съдебната практика вземането на банката представлява актив, а законът осигурява за такъв актив лихви за забава, право на обезщетение и право на други санкции. Правната фигура на забавата и лихвите за забава обикновено са свързани с прерогативи, произтичащи от нарушаване на права, докато лихвите като цена на парите са свързани с периода на **разрешеното** използване на парите, което логично се отнася за уговорения в договора период, до момента на изискуемостта.
33. По словашкото право лихвите за забава освен това представляват санкция, а договорните лихви представляват цена за предоставяне на парични средства. Разликата обаче е в това, че в словашката правна уредба и по-специално в Гражданския кодекс не е предвидено задължение потребителите или другите длъжници да заплащат договорни лихви след изпадане в забава успоредно с

лихвите за забава. Всеки кредитор, чието вземане е с финансово, има спрямо потребителя след изпадането в забава право на лихви за забава, които законът ограничава. Това съответно не е право на лихви, **[ориг. 9]**, представляващи цената на предоставяне на парите, за да бъдат те използвани в уговорения в договора период, тоест в периода до момента на изискуемостта. До момента на изискуемостта положението съответства на договора и се дължат договорни лихви, но изпадането в забава след този момента създава положение на правонарушение, свързано с произтичащи от това нарушение претенции, и по-специално със санкции и с поправяне на вредата.

34. Както запитващата юрисдикция вече отбеляза, единственият вид договор, предвиден в Гражданския кодекс, при който се предвижда заплащане на цена дори след изтичането на уговорения период, е договорът за наем на движими вещи за стопанска дейност по член 723, параграф 1 от Гражданския кодекс, съгласно който след изтичане на уговорения период цената (наемът) продължава да се дължи [вж. забележка 2 в края на документа].
35. Поради това в словашката правна уредба, първо, не се предвиждат лихви за ползване след момента на изискуемостта на предоставените на потребителите парични средства, а само лихви за забава заедно с други санкции и обезщетения, и второ, се забранява влошаването с договора на горното законоустановено положение (член 54, параграф 1 от Гражданския кодекс).
36. Плащането на лихви и след момента на изискуемостта бѐди съмнения, поради което запитващата юрисдикция отправя преюдициалния въпрос [...].
[...] [повторение на първия въпрос]

По втория въпрос

37. Запитващата юрисдикция задава втория въпрос в случай, че на първия бѐде даден утвърдителен отговор, тоест ако правото на Съюза не допуска словашката правна уредба относно забавата във връзка със забраната положението на потребителя да се влошава с договора.
38. Без съмнение, ако потребителят върне парите на банката навреме (до момента на изискуемостта), банката естествено ще се стреми да направи нова инвестиция. Съмнения обаче не трябва да има и за това, че нова инвестиция с нов потребител може да не гарантира същата печалба като при предходния потребител. **[ориг.10]**
39. Поради това договорните лихви, ако трябва да се плащат при кумулиране със средствата за санкциониране и обезщетяване, по същество съответстват на фиксирано обезщетение. Плащането на фиксирани разходи при

положение, че действителната вреда е по-малка, поражда обаче основни въпроси и неяснота, като също така нарушава концепцията за подобряване на качеството на живот на потребителите. Поради това запитващата юрисдикция отправя втория въпрос.

[...] [повторение на втория въпрос]

[...] [указания относно обжалването]

[...] [място, дата]

[...] **Michal Boroň**

председател на състава, съдия-докладчик

[...]

Обяснителни бележки и препратки:

1. В миналото правителството на Словашката република определя максималната лихва за периода от 20.12.1993 г. до 16.3.1995 г. на 24 %. (<https://www.najpravo.sk/elanky/vyvoj-sadzieb-urokov-z-omeskania.html?print=1>)
2. Съгласно член 723, параграф 1 Граждански кодекс, ако върне вещта след уговорения в договора срок, наемателят е длъжен да плати наема до момента на връщане на вещта. Ако закъсне с връщането на вещта, наемателят е длъжен да плати и такса за забава.

Правителствено постановление 87/1995 Zz., член 3а, параграф 3; вж. т. 13.

3. В Словакия текат около 3 500 000 изпълнителни дела, вж. също решение на Съда на ЕС, С-76/10. [ориг. 11]
4. Съображение 28 от Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 година относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета.
5. Например съединени дела С-240/98—С-244/98 *„въведената с директивата система за защита изхожда от предположението, че потребителят се намира в по-слаба позиция спрямо търговеца, както от гледна точка на възможностите за водене на преговорите, така и от гледна точка на степенята на информираност, поради което се съгласява с предварително изготвените от търговеца условия, без да има влияние върху съдържанието им. Целта на член 6 от тази директива, който*

изисква от държавите членки да предвидят, че неравноправните клаузи не обвързват потребителите, не може да бъде постигната, ако последните са длъжни сами да изтъкват неравноправния характер на такива клаузи. В споровете, в които материалният интерес често не е голям, адвокатското възнаграждение може да надвиши размера на интереса, което да възпре потребителя да се защитава от прилагането на неравноправна клауза. Макар в много държави членки процесуалните правила действително да позволяват при подобни спорове частноправните субекти да се защитават сами, съществува немалък риск именно поради незнание потребителят да не се позове на неравноправния характер на клаузата, която му е противопоставена“.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ